

LIETUVOS MATEMATIKOS MOKYTOJŲ ASOCIACIJA

El. paštas informacija.lmma@gmail.com, <https://www.vu.lt/lmma/>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 190724310,
atsisk. sąsk. Nr. LT177300010002446478, „Swedbank“, AB, kodas 73000.

Lietuvos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai
Nacionalinei švietimo agentūrai
Lietuvos neformaliojo švietimo agentūrai

DĖL LIETUVOS MOKINIŲ MATEMATIKOS OLIMPIADOS

2026-03-05

Vilnius

Olimpiadinis judėjimas yra svarbi nacionalinės švietimo sistemos dalis, tiesiogiai susijusi su talentų ugdymu ir būsimų mokslo bei technologijų specialistų rengimu. Kreipiamės į Jus dėl matematinio olimpiadinio judėjimo Lietuvoje krizės, kuri įgavo sisteminių pobūdį ir reikalauja skubaus dėmesio bei konkrečių sprendimų. Kreipiamės ne pirmą kartą, tačiau po mūsų 2023 metų rugpjūčio 8 dienos kreipimosi į Lietuvos neformaliojo švietimo centrą dėl netinkamo Lietuvos mokinių matematikos olimpiados organizavimo, teigiami pokyčiai neįvyko.

Neseniai įvykęs Lietuvos mokinių matematikos olimpiados savivaldybių etapas dar labiau išryškino problemas ir privertė dar kartą kreiptis dėl olimpiados programos, organizavimo ir vykdymo tvarkos, uždavinių rengimo problemų. Mes matome šias pagrindines problemas.

1. Reali situacija visiškai nedera su olimpiados tikslais, pateiktais dokumente „Lietuvos mokinių olimpiados sąlygos“. Čia siekiama tokių tikslų, kaip „skatinti mokinių domėjimąsi matematika, ugdyti kūrybiškumą, matematinę kultūrą ir mąstyseną; skatinti mokinių motyvaciją rinktis matematikos ar su ja susijusias specialybes; puoselėti mokytojų iniciatyvą“¹. Tačiau situacija iš esmės kita. Miestuose ir rajonuose mokiniai į olimpiadą ateina neparengti, nepakanka juos rengiančių mokytojų, literatūros, dėmesio ir finansavimo šiam judėjimui. Olimpiadinis judėjimas regionuose, daugelyje miestų ir miestelių nyksta.

¹ <https://www.linesa.lt/uploads/matematikos%20olimpiados%20organizavimo%20s%C4%85lygos-2026.pdf>

2. Dalykinė matematikos programa parengta, mūsų nuomone, atmestina.
 - 2.1. Nėra skirtingų programų dviems skirtingoms amžiaus grupėms. Pagal šią programą net savivaldybių etape dalyvaujantis devintokas gali sulaukti uždavinių iš temų, kurių Lietuvos bendroji programa nenumato iki 12 klasės.
 - 2.2. Nėra aiškiai išskirta tematika: neaišku kurios temos yra bendrųjų programų rėmuose, kurios ne.
 - 2.3. Savivaldybių ir šalies etapų programa yra vienoda ir parengta vadovaujantis tarptautinių olimpiadų kriterijais. Tokia praktika visai netinkama savivaldybių etapui.
 - 2.4. Nėra aiškiai apibrėžtų kitų programoms būdingų elementų – vertinimo sistemos; kriterijų, metodinių rekomendacijų.
3. Šių metų Lietuvos mokinių matematikos olimpiados (toliau LMMO) savivaldybių etapo užduotys sulaukė precedento neturinčio neigiamo matematikos mokytojų vertinimo. Užduotys buvo neadekvačiai sunkios savivaldybių etapui: absoliuti dauguma dalyvių surinko 0–3 taškus iš 25 galimų, nors mokytojai neslėpė, kad vertino labai liberaliai, nepaisydami vertinimo instrukcijos. Paruošti mokinius pagal tokią programą būtinas specialus mokytojų pasiruošimas. Tokius specialistus turi tik kelios mokyklos Kaune, Klaipėdoje ir Šiauliuose. Visuose kituose rajonuose nėra nei mokytojų su reikiama kompetencija, nei struktūros, nei resursų mokyti gabius mokinius pagal tokią programą. Mokytojai numoja ranka į olimpiadinį judėjimą – ne dėl abejingumo, o dėl jausmo, kad jų pastangos sistemiškai pasmerktos nesėkmei. Olimpiadinis judėjimas traukiasi į kelis didmiesčius ir egzistuoja tik entuziastų dėka – mokytojų, dirbančių be papildomo atlygio ir be sisteminio palaikymo. Pernai 9 savivaldybės atsisakė dalyvauti olimpiadoje, o šalies etape vietos liko neužpildytos. Tai – aiškus signalas, kad sistema nefunkcionuoja.
4. Girdime daug nusiskundimų ir dėl šalies etapo. Nors dokumente „Lietuvos mokinių matematikos olimpiados sąlygos“ numatyta, kad LINEŠA apmoka dalyvių (mokinių) nakvynę ir maitinimą renginio metu, tai nevyksta. LINEŠA atsakymuose į mokytojų ir asociacijų kritiką nuolat nurodoma finansavimo stoka, tačiau atkreipiame dėmesį, kad olimpiadoms yra skiriamas nemenkas valstybės finansavimas. Be to, taikant mažiausios kainos principą, uždavinių kūrimo ir vertinimo paslaugoms faktiškai išleidžiama daug mažiau nei planuota. Vietoje planuotų 7000 eurų 2025 metais paslaugos įsigytos už 1050 eurų. Sutaupytos lėšos nebuvo panaudotos olimpiados sąlygoms gerinti: dalyvių nakvynė ir maitinimas šalies etape – nors tai numatyta nuostatuose – nebuvo užtikrinti. 2025 m. girdėjome nusiskundimų, kad mokytojai ir mokiniai, atsikėlę anksti ryte ir po ilgos kelionės atvykę į olimpiadą, buvo priimti apleistoje baseino patalpoje, sėdėjo ant laiptų, nebuvo pasirūpinta net elementariomis sąlygomis, buvo nepagarbiai elgiamasi su juos atlydėjusiais mokytojais.

5. Santykis su mokytojais ir mokiniais nuo 2023 metų pakito. LMMO šalies etapas mokiniams būdavo šventė: po varžybų vaikai dalyvaudavo kultūrinėje programoje, lankydavo teatrus ir muziejus, dalyvaudavo viktorinose. Nuo 2024 metų ši tradicija nutrūko. Pakito ir santykis su mokytojais bei mokiniais apeliacijų procese. Tarptautinėse olimpiadose mokinio darbą apeliacijos metu gina patyręs komandos vadovas – jautresnis mokinys dažnai negali tinkamai apsiginti pats. Iki 2024 m. analogiška praktika egzistavo ir Lietuvoje: mokytojai galėjo padėti mokiniui apeliacijoje. Nuo 2024 m. matematikos olimpiadų nuostatuose atsirado punktas, draudžiantis mokytojams dalyvauti šiame procese – mokytojai nebėra įleidžiami į apeliacijų patalpą.
6. Iki 2024 m. vertinimo komisijų pagrindą sudarė universitetų dėstytojai – patyrę pedagogai, kurių autoritetas kėlė pasitikėjimą ir mokiniams, ir mokytojams. Nuo 2024 m. komisijų sudėtis pakito: jas vis dažniau sudaro studentai ar po studijų su mokymu nesusiję asmenys. Universitetų dėstytojai, anksčiau savanoriškai dalyvavę olimpiadiniame judėjime – organizavę regionines olimpiadas, vedę seminarus mokytojams – prarado ryšį su šiuo procesu. Šiandien juos vis sunkiau įkalbėti dalyvauti olimpiadose savanoriškai, nes sisteminis ryšys buvo nutrauktas.
7. Olimpiada tampa tik epizodiniu įvykiu, o ne darbo su gabiais mokiniais sistema. Neorganizuojami mokymai mokytojams, ruošiantiems mokinius olimpiadoms; nedaromi užduočių ir vertinimo aptarimai, netelkiama bendruomenė, neorganizuojami seminarai vaikams (išskyrus tuos, kurie rengiasi dalyvauti tarptautinėse olimpiadose). Tuo tarpu miestuose ir rajonuose labai stinga pakankamai kvalifikuotų mokytojų, galinčių rengti vaikus olimpiadoms. Kitaip tariant, olimpiadinis judėjimas paliktas visiškai savieigai ir šiuo metu yra gyvas tik keliuose taškuose, kuriuose dirba ilgamečiai mokytojai – entuziastai. Nėra rengiama jiems pamaina.
8. Abiejų etapų (savivaldybės ir šalies) užduotys išigyjamos viešųjų pirkimų būdu taikant mažiausios kainos kriterijų. Tokiu būdu užduotis gali rengti ir su mokykla nesusiję asmenys. Taip parengiamos užduotys, kurios savivaldybių etapuose demotyvuoja vaikus, yra per sunkios. Mokytojų – specialistų, ruošiančių vaikus šalies ir tarptautinėms organizacijoms, nuomone vertinimo instrukcijos parengtos nekvalifikuotai. Nėra reikalavimo, kad uždavinių rengėjai turėtų realią mokyklinę patirtį, ar ryšius su mokytojais. LMMO uždaviniai privalo būti originalūs, todėl jų kokybiškas parengimas reikalauja labai daug laiko. Vis dėlto 2026 m. LMMO šalies etapas planuojamas balandžio pradžioje, o kovo pradžioje uždavinių autoriai dar nebuvo išrinkti – akivaizdu, kad kokybiškos užduoties paruošti per tokį laiką negalima.

Apibendrinant galima pasakyti, kad Lietuvos mokinių matematikos olimpiada vykdoma neatsakingai, neatsižvelgiant į jos tikslus. Situacija sparčiai prastėja. Todėl būtinas visiškai kitas, sisteminis požiūris į olimpiadinį judėjimą Lietuvoje. Būtina kurti ekosistemą, kuri apimtų nuoseklią talentų paiešką, ilgalaikį mokinių ugdymą, mokytojų rengimą ir bendradarbiavimą tarp mokyklų, savivaldybių bei akademinės bendruomenės. Tik koordinuotas visų darbas gali užtikrinti, kad

olimpiados taptų ne atsitiktiniu konkursu, o kryptinga sistema, padedančia atpažinti ir ugdyti matematikos talentus.

Todėl prašome atsakyti į šiuos klausimus:

1. Ar bus parengta olimpiados programa, kurioje bus išskirti olimpiados etapai ir amžiaus grupės? Jei taip, kada?
2. Kaip planuojama peržiūrėti viešųjų pirkimų sąlygas pakeliant autoriams kvalifikacinius reikalavimus ir garantuojant ryšį su mokykla bent jau savivaldybių etape?
3. Kaip planuojama užtikrinti, kad visi mokiniai, dalyvaujantys šalies etape, turėtų lygias galimybes – atvykstantys būtų aprūpinti nakvyne, maitinimu, visiems sudarytos tinkamos sąlygos?
4. Ar numatoma, kad užduočių sudarytojai turėtų bendrauti su mokytojais po olimpiados – aptarti vertinimo kriterijus, instrukcijas, galimus uždavinių sprendimo būdus ir t.t.?
5. Ar planuojama imtis sisteminių veiksmų, kurie leistų Lietuvoje sukurti veikiančią matematinio olimpiadinio judėjimo ekosistemą ir realiai atgaivinti mokinių rengimą matematikos olimpiadoms? Jei taip, kokios konkrečios priemonės numatomos? Pavyzdžiui,
 - regioninių mentorių tinklo kūrimas;
 - reguliarūs metodiniai seminarai mokytojams, dirbantiems su gabiais mokiniais;
 - specialios literatūros ir metodinių rekomendacijų mokytojams rengimas;
 - nuotolinės mokinių rengimo grupės;
 - treniruočių stovyklos regionų mokiniams;
 - mentorystės programa regionų mokiniams.
 - kita

Lietuvos matematikos mokytojų
asociacijos valdyba